

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPLATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odnośniami i w agencjach	2,65 "
Na pocztę, już z odnośniami	2,89 "
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 "
Na pocztę, już z odnośniami	8,07 "

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu cen — kwoty abonamentowej.

OGŁOSZENIA:

na 4 s ronie 6 (am. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w guldencach. Tiomaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowe ogłoszenia — — — — — się nie gwarantuje. — — — — —
Ogłoszenia przyjmują się do godz. 9 przed poł.

Piątek: † Jana ap., ewang.
Sobota: Młodzianków

CHOJNICE, sobota dnia 28 grudnia 1929 r.

Słońca wschód 8.13 zachód 15.49
Księżycy wschód 4.49 zach. 15.16

Nerwy i Nerki

Pod powyższym tytułem, zamieściła „Gazeta Warszawska” — najpoważniejszy dziennik w Polsce — w ostatnim świątecznym swoim numerze, następujący artykuł, w związku z desygnowaniem prof. Bartla na premiera:

„Nie będziemy bawić się w rojemców sporu między sanacją a lewicą na temat, kto i ile wygrał na p. Bartlu, ale cofniemy się nieco wstecz i przypomnimy, jak się to wszystko dotąd rozwijało. W ten sposób najlepiej będzie można ocenić polityczne znaczenie powrotu człowieka „nerwów i nerek”.

Od października 1926 roku do marca 1928 r. mieliśmy bezpośredni rząd Piłsudskiego de nomine i de facto, prawdziwą dyktaturę bez Sejmu. Potem przyszły słynne „wybory” i zwołanie nowego Sejmu.

Sejm po raz pierwszy sprzeciwił się woli Piłsudskiego i zamiast p. Bartla wybrał p. Daszyńskiego. Gdy w dodatku rząd w dyskusji budżetowej poniósł szereg dotkliwych porażek, gdy upadły w głosowaniu wszystkie resztujące poprawki rządowe, przyszła era p. Bartla, czyli szukanie kontaktu z Sejmem przez lewicę.

Ale Sejm nie zadowolili się kursem p. Bartla. Żądał on wylczenia się z wydatków roku 1927-8 a więc z okresu bezpośrednich rządów p. Piłsudskiego, co tenże uznał za wyraźne wyzwanie. Gdy w dodatku jakiś zły duch podsunął „pułkownikom”, zmierzającym do usunięcia p. Bartla, sławny projekt konstytucyjny BB., niezdecydowana na lewica ruszyła wreszcie do otwartego ataku, zakończony oddaniem pod sąd p. Czechowicza.

To jest drugi okres rządów pomajowych wyprostowanie się Sejmu. Nastąpiła z kolei kontrofenyza obozu sanacyjnego. Rząd p. Bartla otrzymał dymisję. Sejm zamknął się nagle, a z „Dna oka” wyłonił się rząd p. Świątalskiego. Wprawdzie pisano, że jest to otyłko „zmiana warty”, że zmęczoną obsadę zastąpiły świeże siły, ale zarówno z dyskusji między pp. Piłsudskim, Daszyńskim i Bartlem, jak i z zachowania się prasy — zwłaszcza konserwatywnej — wynikało wyraźnie, że przychodzi rząd „silnej ręki” wobec Sejmu, groźny rząd — pułkowników. P. Bartłowi poradzono, aby jechał sobie zagranicę celem pozostawienia tam chorych „nerwów i nerek”, czyli kompromisowej taktyki wobec Sejmu.

Ze ustąpieniem i wyjazdem p. Bartla pomimo czułej „herbatki” pożegnalnej, było następstwem ostrego starcia w obozie rządowym, o tem świadczy złożenie przez p. Bartla mandatu poselskiego, ustawiczne zarzekanie się polityki i pewne inne okoliczności, na których ujawnienie nie przyszła jeszcze pora.

Niedługo rządzą waleczni „pułkownicy”. Ofensywa ich z 31 października załamała się, próbowali jeszcze ratować się odczytami, ale i to nie pomogło: runęli 6 grudnia w „papierowym” — jak twierdzili — głosowaniu sejmowym.

Tak się skończył kontratak, rozpoczęty w kwietniu „Dnem oka”. Wchodzimy w okres czwartości, będący powrotem do drugiego, okres p. Bartla czyli „nerwów i nerek”.

Intermezzo, jakim był kilkumiesięczny rząd pana Świątalskiego, nie pozostanie bez wpływu na dalszy rozwój stosunków. Wykazało ono społeczeństwu: 1) że t. zw. „pułkownicy” nie są zdolni do rządów, 2) że bez Sejmu jednak rządzić się nie da. Nawet chore „nerwy i nerki” p. Bartla są widać lepsze od srogich min i odczytów pp. „pułkowników”.

Osobista satysfakcja p. Bartla, którego musiało kilkakrotnie wzywać i namawiać, stoi — mówiąc językiem matematycznym — w stosunku odwrotnie proporcjonalnym do prestiżu całego obozu rządowego. Wszak każdy prosty człowiek w Polsce zrozumie historię roku 1929 w ten sposób że **poza p. Bartlem sanacja nie ma odpowiedniego człowieka do kierowania rządem.**

O zarzut korupcji posłów.

B. premier Władysław Grabski wystąpił z ponowną repliką przeciwko wytoczonym przez ministra Kwiatkowskiego zarzutowi, że uprawiał system korupcji w stosunku do odnośnych ugrupowań sejmowych. Mianowicie chodziło o udzielenie kredytów niektórym instytucjom i bankom kredytowym, w których zasiadali posłowie — do dajemy od siebie — kilku ugrupowań lewicowych i centrowych.

P. Władysław Grabski odpowiada, że popiera nie w owym czasie kredytami banków było konieczne ze względu na to, że wskutek wprowadzenia złotego niejednym z nich znalazł się w ciężkiej sytuacji finansowej. P. Władysław Grabski przyznaje, że udzielał kredytów instytucjom, w których radach nadzorczych zasiadali posłowie, oświadczając jednakowoż, że czynił to bez względu na ich stosunek od rządu.

Na pismo p. Grabskiego odpowiada znów min. Kwiatkowski w sprawie Chorzowa. Szczegóły te nie interesują już szerszych kół. To też stwierdza my tylko na zakończenie, że sprawa udzielania kredytów nie dotyczyła w żadnym przypadku obozu narodowego.

Wynik wyborów do Sejmików powiatowych w Wielkopolsce.

Poznań. Możemy już ustalić wynik wyborów przeprowadzonych w dniu 8 grudnia do Sejmików powiatowych. Przedstawia się, jak następuje

Na ogólną liczbę 748 mandatów w powiatach, w których głosowanie się odbyło, podział mandatów poszczególnych ugrupowań, jest następujący: Stronnictwo Narodowe 111 mandatów, Chrześcijańska Demokracja 10, „Piaś” 222, NPR. 207. Razem niezależne stronnictwa umiarkowane zdobyły 550 mandatów, tj. 73,6 procent ogólnej liczby

Z pośród ugrupowań „sanacyjnych”: Chrześcijańscy Rolnicy uzyskali 46 mandatów, Ciska-kowscy 40, a oficjalna „sanacja”, czyli BB. tylko 27. Razem grupy „sanacyjne” uzyskały 113 mandatów tj. 15,1 procent.

PPS. przeprowadziła zaledwie 11 mandatów, tj. 1,4 procent, bezpartyjni 6 mandatów, tj. 0,9 proc., „Wyzwolenie” 1 mandat, tj. 0,1proc., a Niemcy 67 mandatów, tj. 8,9 procent ogólnej liczby.

Wynik wyborów oznacza niewątpliwie ciężką klęskę zarówno „sanacji”, jak i lewicy. Ilość mandatów „sanacyjnych” byłaby znacznie jeszcze mniejsza, gdyby „sanacja” była poszła do wyborów pod własną firmą polityczną.

(Uw. red.): Mamy nadzieję, że wzorem poznańskiego, pójdzie w dniu 5 stycznia i województwo pomorskie, wybierając do Sejmików kandydatów z list narodowych, a nie tych, którzy poszli w służbę sanacji.

Litwa więzi polskich księży.

Kowno, (AW.) Skazanemu ostatnio prałatowi Olszewskiemu, przebywającemu obecnie w więzieniu, wreszcie w ostatnich dniach umotywowany wyrok kowieńskiego sądu okręgowego. Motywy obejmują 60 stron. Wyrok wraz z motywacją ma być opublikowany. Proces Olszewskiego w drugiej instancji odbędzie się w prawdopodobnie w lutym, lub marcu, przyczem, jak słychać, prowadzony będzie przy drzwiach otwartych.

Niedługo się okaże, jakie stanowisko wobec p. Bartla zajmą poszczególne grupy sejmowe — z pierwszych oznak na lewicy możnaby wnosić, że chce ona oczekiwać od p. Bartla „likwidacji systemu”.

W tem kauczukowym określeniu mieści się i bardzo wiele i bardzo mało. Jeśli lewica chce p. Bartłowi podarować na gwiazdkę proces Czechowicza — jak o tem donosi posełnik żydowski — to dobrze na tem nie wyjdzie. Wszak cała walka od ustąpienia p. Bartla w kwietniu br. poprzez po gróźki zamachowe, demonstracje w przedsejmowym, odroczenie sesji, dymisję p. Świątalskiego i powrót p. Bartla toczy się nie o co innego

Warcholstwo sanatorów.

Grudziądz, (AW.) Rada miejska m. Grudziądza na ostatnim posiedzeniu przystąpiła do rozpatrzenia wniesionego przez BB. protestu przeciw ważności wyborów do rady miejskiej odbytych dnia 6 października br. i sprzeciw ten odrzuciła. Rada miejska bowiem nie mogła się dopatrzyć pod względem prawnym istotnych naruszeń odnośnych przepisów.

Niemcy tracą na wojnie handlowej z Polską.

Berlin, (AW.) Skutki braku traktatu handlowego z Polską ujawniają się w sprawozdaniu 6 izb przemysłowo-handlowych, mianowicie Wrocławia, Gorlic, Jeleniej Góry, Lignicy, Zegania i Świdnicy, które ukazało się obecnie w druku. Sprawozdanie stwierdza, iż odcięcie od polskich rynków zagraża egzystencji gospodarczej niemieckiego Śląska. Oświetleniem tego stanu jest wzrastająca liczba konkursów i bankructw, przy jedno cześnie wzroście bezrobocia, przewyższającego ogólnie niemiecką normę, oraz spadek zarobków. Sprawozdanie wylicza następnie szczegółowo straty poniesione przez poszczególne przedsiębiorstwa i przypomina o konflikcie gospodarczym na wschodzie Niemiec. Analogiczna sytuacja wytworzyła się w przemyśle wschodnio-pruskim. Rzeczą polskiej polityki gospodarczej jest wyciągnięcie z tego odpowiednich wniosków.

Prześladowanie Polaków w ZSRR.

Moskwa, 27. 12. Prasa mińska podaje, iż na Białorusi sowieckiej władze bolszewickie zmuszają ludność polską do zapisywania się w skład t. zw. kolektywów rolnych. Związane jest to dla chłopów polskich z porzuceniem własnego gospodarstwa i przekazaniem całego żywego i martwego inwentarza kolektywowi. Z powodu tych zarządzeń, panuje po wsiach polskich na Białorusi rozpacz. Chłopi niszczą inwentarz, wyprzedają, lub rzną bydło, aby go tylko nie oddawać do kolektywu. Władze sowieckie odpowiadają na ten bierny opór ludności przez aresztowania rzekomych „kontrewolucyjnych przewodców”.

Rekonstrukcja gabinetu Rzeszy.

Berlin, 26. 12. (Tel. wł.) Rekonstrukcja gabinetu Rzeszy spowodowana dymisją Hilferdinga, natrafiła na rozliczne trudności natury partyjnej politycznej.

Sprawa następcy Hilferdinga została formalnie załatwiona przez powierzenie resortu finansów dotychczasowemu min. gospodarstwa Rzeszy dr. Moldenhauerowi, reprezentantowi niemieckiej partii ludowej w gabinecie Muellera.

Opróżniony fotel min. gospodarstwa jest przedmiotem sporu pomiędzy centrum i socjal-demokratami.

Polak ekspertem włoskim.

Białogród, (AW.) Rząd włoski posiadający rozległe koncesje naftowe w Albanii przeprowadził w ostatnich dniach badania geologiczno-naftowe, posługując się aeroplanem. Badania te prowadził Polak Stanisław Zuber, docent Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, który już od kilku lat jest ekspertem rządu włoskiego.

Nowa konfiskata „Polonji”.

Poznań, (AW.) Numer 1874 „Polonji” z dnia 22 bm. został skonfiskowany za sprawozdanie z rozprawy sądowej w Katowicach pt.: „Poseł Korfanty contra wojewoda Grażyński”.

jak o ukłucie karku sprawie Czechowicza. Jeśli by lewica się na to zgodziła, to w walce będzie zwyciężca ten, który katagorycznie nie życzył sobie, aby Sejm, czy jakiś Trybunał sądził gospodarke budżetową rządu.

Niewiele nas to zresztą wzrusza, co zrobi lewica: każdy tak będzie spał, jak sobie pościele. Dla nas, jako obozu narodowego, sytuacja jest jasna. Nie walczymy z jakimś „systemem”, ani o jego „likwidację”, czyli stabilizację: walczymy z polityką, reprezentowaną przez dzisiejszy obóz sanacyjny, a którą przed wojną, podczas wojny i po niej uważaliśmy i uważamy za złą.”

Młodzież rosyjska opuszcza szeregi komunistyczne.

Moskwa, (AW.) Komsomolskaja „Prawda” za mieszcza alarmujące wiadomości o zbiorowej ucieczce młodzieży z organizacji komsomolskich. Czasopismo zaznacza, iż młodzież, jako powód opuszczania szeregów komsomolu podaje niechęć należenia do organizacji bez żadnego określonego celu. Występujący oświadczają, że praca w komsomole przeszkadza im w studiach oraz iż mają oni dość wszelkiego rodzaju wieców i planów. W okręgu smoleńskim z wyżej wspomnianych powodów usunęło się z organizacji komsomolskich 4570 osób.

Propaganda przeciwsowiecka.

Moskwa, (AW.) W Samarkandzie prowadzona jest usilna agitacja antysowiecka. M. in. w jednym z okręgów krążyła ulotka p. n. „list Allaha”, który miał spaść z nieba. W liście tym Allah „wzywa” do zachowania tradycji religijnych i występowania przeciwko władzy sowieckiej.

Zbiorowa chłosta.

Moskwa, (AW.) W Borysoglebsku z rozporządzenia prezesa miejscowego Sowietu. Demidowa uskuteczono ogólną chłostę kilkudziesięciu włóścian z t. zw. „biedoty”, podejrzanych o dokonanie kradzieży słomy. Dopiero po przeprowadzeniu tej egzekucji ustalono, że włóścianie ci nie dokonali zarzucanej im kradzieży.

Nowy dygnitarz bolszewicki.

Wilno, (AW.) Zbiegł z Wilna do Mińska b. prezes związku zawodowego robotników budowlanych Turkiewicz, który podczas wyborów do sejmiku figurował na liście Nr. 16, to jest mniejsz. nar. jako kandydat na posła. Jak się okazuje Turkiewicz został wezwany przez GPU. do Mińska, gdzie pełnić będzie obowiązki sędziego śledczego do spraw aresztowanych ostatnio Polaków oraz duchownych.

Dowgalewski w Moskwie.

Moskwa, (AW.) Przybył do Moskwy przedstawiciel sowiecki w Paryżu Dowgalewski poddany jest szczegółowemu badaniu w związku z aferą Biesiedowskiego. Jak wiadomo Biesiedowski był protegowanym Dowgalewskiego.

Spisek na życie Stalina.

Moskwa, 23. 12. GPU wykryło spisek na życie Stalina, uknuty przez kilku dowódców oddziału GPU. przeznaczonych do pełnienia służby ochronnej w Kremlu. Przewódcy spisku, członkowie partii komunistycznej, Derzibaszew i Krugłow. dążyli do zamordowania Stalina i do proklamowania dyktatury jednego z przewódców opozycji prawicowej. Działacz ten nie wiedział podobno o zamiarach spiskowców, którzy działali w ścisłej tajemnicy. Spisek wykryto wskutek zdrady jednego ze spiskowców, który osobiście doręczył Stalinowi listę spiskowców. Po sprawdzeniu danych, zawartych w denuncjacji, wszystkich spiskowców aresztowano i rozstrzelano.

Zwalczanie komunizmu w Finlandji.

Helsingfors, 23. 12. Parlament finlandzki udzielił rządowi specjalnych pełnomocnictw do walki z komunizmem. Uchwała ta jest wynikiem dłu gotrwałej kampanji, jaką przeprowadziły liczne, powstałe w wielu miejscowościach w Finlandji społeczne komitety zwalczania komunizmu.

Kampanja przeciwko komunizmowi w Finlandji spotkała się z wielkim zdenerwowaniem w sowieckich kołach rządowych. „Izwestja” ogłosiła artykuł w którym oświadczyły, iż kampanja ta stanowi akcję, skierowaną przeciwko sowietom. Urzędowe pismo moskiewskie zarzuca rządowi finlandzkiemu świadome dążenie do pogorszenia stosunków między Finlandją a ZSRR i oświadcza, że stanowisko Finlandji zmusi sowiety do odpowiedniego ustosunkowania się do Finlandji.

Dzwony w Rosji milczą

Moskwa, (AW.) Rząd sowiecki wydał rozporządzenie zabraniające dzwonięcia we wszystkich kościołach i cerkwiach na całym obszarze Sowietów w czasie świąt Bożego Narodzenia. Równocześnie z tem rozporządzeniem ukraiński rząd so wiecki polecił zamknąć znany klasztor, istniejący od 11-go wieku tzw. „Lawrę Pieczerską”.

Drwiny ze sprawiedliwości.

Berlin, (tel. wł.) Na wołandzie trybunału Rzeszy 23 bm. znalazła się sprawa straconego w 1926 r. robotnika polskiego Jakubowskiego, wskutek odwołania zgłoszonego przez skazanych wyrokiem sądu meklemburskiego członków rodziny Nogensów. Trybunał Rzeszy rozpatrywał wyrok skazujący wspomnianych za zamordowanie małoletniego Ewolda Nogensa. Prokurator na dzisiejszej rozprawie postawił wniosek o unieważnienie wyroku sądu przysięgłych przeciw Nogensom i wznowienie procesu w pierwszej instancji. W motywach tego wniosku prokurator powołał się na to, iż wyrok, skazujący Nogensów oparty jest na poszlakach niepewnych.

Berlin, (AW.) Senat karny sądu Rzeszy w Lipsku w związku z głośnym procesem Jakubowskiego zniósł wyrok skazujący obu braci Nogensów na śmierć i skierował sprawę do poprzedniej instancji celem ponownego rozpatrzenia.

900-lecie stolicy Litwy.

Kowno, (AW.) W roku 1930 będzie obchodzony jubileusz 900-lecia istnienia Kowna. W związku z tem projektuje się wystawienie pomnika założyciela miasta księcia Kaunasa.

Wyjazd na pobożowisko wojny światowej na koszt rządu.

Na mocy uchwały Kongresu Stanów Zjednoczonych matki, macochy, opiekunki i żony, poległych w czasie wojny światowej na pobożowiskach europejskich, żołnierzy amerykańskich, będą mogły na koszt rządu odwiedzić groby swych najbliższych w Europie, w czasie od 1 maja 1930 roku do 31 października 1933 roku. Rząd opłacać będzie zarówno podróż w obydwie strony, jak i wszystkie koszty utrzymania w czasie pobytu w Europie. Wdowy po poległych żołnierzach, które wyszły zamaż powtórnie, nie są objęte uprawnieniem do podróży na koszt rządu.

Wybory w Egipcie.

Londyn, (AW.) Nadeszły tu już częściowe wyniki wyborów, w których na 160 mandatów nacjonalistyczna partja egipska uzyskała 152 mandaty, czyli stanowi już obecnie większość w parlamencie, bowiem pozostały do obsadzenia jeszcze 72 mandaty na ogólną ilość 232 mandatów. W związku z wyborami w górnym Egipcie doszło do starć, w których dwie osoby poniosły śmierć. Spodziewają się iż po ukonstytuowaniu się parlamentu obecny rząd poda się do dymisji, przyczem jednak do czasu utworzenia nowego rządu obecny ministrom powierzone zostanie kierownictwo poszczególnych resortów. W związku z sytuacją w Egipcie w angielskiej Izbie Gmin odbędzie się dziś konferencja, która będzie miała jednak raczej charakter informacyjny i teoretyczny. Stanowisko Anglii wobec obecnej sytuacji w Egipcie będzie sprecyzowane dopiero po powołaniu nowego rządu egipskiego. Jak się zdaje niewykluczone jest odrzucenie przez nowy parlament egipski umowy angielsko - egipskiej, która opracowana.

Zamach na wicekróla Indyj.

Londyn, (AW.) Wielkie poruszenie w opinii publicznej wywołała wiadomość o zamachu bombowym na pociąg, którym udawał do się do New Delhi wicekról Indyj. Mianowicie na torze kolejowym podrażono bombę, która wybuchła pod wagonem jadącym. Na szczęście w wagonie tym poza nieliczną obsługą nikt nie był obecny. Jeden z kelnerów odniósł ciężkie rany. Dalsza podróż wicekróla Indyj do jego rezydencji w New Delhi odbyła się bez przeszkód. Policja wszczęła energiczne dochodzenie, przyczem według komunikatów jest już ona na tropie sprawców zamachu.

Katastrofa kolejowa w Hiszpanji.

Paryż, (AW.) Według doniesień z Madrytu, na przejeździe kolejowym w pobliżu Badajoz pociąg wpadł na przejeżdżający w tym momencie wóz, który uległ zupełnemu zdruzgotaniu. Z 7 osób jadących wozem, 4 poniosły śmierć na miejscu, 3 zaś są ciężko ranne.

Ucieczka niemieckich bandytów.

Wiedeń, (AW.) Ubiegłej nocy policja wiedeńska została zawiadomiona przez policję w Bytomiu, że bandyci, którzy dokonali napadu na Bank Przemysłowców w Bytomiu, prawdopodobnie zbiegli przez terytorjum Austrii. Jak się zdaje, bandyci istotnie przez Austrię zbiegli do Włoch. W sobotę jeden z policjantów wiedeńskich zauważył na ulicy samochód niemiecki z 5 pasażerami. Szofer samochodu pytał policjanta o pewne wskazówki. Zachodzi podejrzenie, że byli to bandyci z Bytomia, którzy przez Wiedeń udali się na południe.

Redukcja wyrobu stali w Niemczech.

Berlin, (AW.) Wydział wykonawczy między narodowego kartelu stalowego w drodze telegraficznej uwiadomił zrzeszonych producentów, o 10 procent redukcji wytwórczości stali, obowiązującej w miesiącu styczniu 1930 roku, która to norma zostanie utrzymana również przez miesiąc lutego.

Poparcie ze względów hakatystycznych.

Berlin, (AW.) Zarząd kolei Rzeszy postanowił definitywnie udzielić zamówienia na 10 lokomotyw dla wschodnio - pruskiej dyrekcji kolei — stoczni Schichau w Gdańsku i Elblągu. W ten sposób zarząd kolei z pominięciem własnego prze myśłu poparł ze względów politycznych przemysł maszynowy w Gdańsku.

I w Niemczech mordercy są na wolności.

Berlin, (AW.) Oslawiony morderca kapturo wy, lfedfelb karnej Reichswehry Fahlbusch, który po dokonaniu szeregu morderstw zbiegł do Meksyku i stamtąd wydany został w ręce policji niemieckiej, w dniu dzisiejszym wypuszczony został na wolną stopę, mimo sprzeciwu prokuratora Fahlbusch tłumaczył, że działał z nakazu władz wyższych. Ponieważ i tak należało się liczyć z wynikiem uwalniającym, sąd nie mając obawy ucieczki, zwolnił oskarżonego.

Socjaliści litewscy proszą Polaków o pomoc.

Wilno, (AW.) Komitet wykonawczy litewskiej socjal - demokratycznej organizacji wydał odezwę do społeczeństwa polskiego, wyjaśniającą iż rządu na Litwie od czasu dymisji Waldemarasa nie uległy zmianie i wobec tego część społeczeństwa litewskiego zmuszona była wyemigrować ze swego kraju i obecnie znajduje się w nadzwyczaj ciężkich warunkach. Wobec tego komitet - wykonawczy socjal - demokratycznej organizacji, zwraca się do społeczeństwa polskiego z prośbą o udzielenie pomocy tym nieszczęśliwym ofiarom terroru faszystowskiego na Litwie.

Beatyfikacja męczennika.

Cita del Vaticano. W Bazylice św. Piotra odbyła się 23 bm. ceremonia beatyfikacji męczennika szkockiego, jezuita Olgivrea. Po południu papież udał się ponownie do Bazyliki w celu złożenia hołdu nowemu błogosławionemu. Świątynia była przepelniona wiernymi, między którymi znajdowali się kardynałowie, korpus dyplomatyczny, rodzina błogosławionego, generał jezuitów i pielgrzymka przybyła ze Szkocji. Na cześć Papieża wznoszono entuzjastyczne okrzyki.

Nowy zatarg litewski z Watykanem.

Kowno, (AW.) W dniu wczorajszym przybył do Kowna nuncjusz Stolicy Apostolskiej Bartolomi. Po powrocie swym Bartolomi złożył oświadczenie, iż w zupełności solidaryzuje się z duchowieństwem litewskim, domagając się zwrotu gimnazjów, prowadzonych przedtem przez duchowieństwo, a obecnie zabranych przez rząd litewski. Skutkiem tego wystąpienie nuncjusza apostolskiego powstał trzeci zatarg z koleją, między rządem litewskim, a Stolicą Apostolską.

Litwini zaczynają drukować książki.

Kowno, (AW.) Przystąpiono tu do wydania pełnego zbioru dzieł obecnego prezydenta Litwy Smetony. W skład zbioru wejdą artykuły publicystyczne i dziennikarskie, napisane częściowo w Wilnie, częściowo zaś w Kownie. Wydanych ma być osiem tomów.

Żydy strajkują.

Wilno, (AW.) Wobec niedojścia do porozumienia pomiędzy pracodawcami, a pracownikami w dniu dzisiejszym ogłosili ogólny strajk wszyscy pracownicy żydowscy miasta Wilna, zatrudnieni we wszystkich przedsiębiorstwach. Strajk przybiera ostrą formę. Zanotowano wiele wypadków terroru wobec łamistrajków.

Eksplozja w perfumerji.

Wiedeń, (AW.) Dziś w południe przyszło wskutek nieostrożności jednej ze sprzedawczyń do eksplozji w jednym z wielkich składów perfumerji Nuphar i Ska w śródmieściu. Wskutek pożaru cały skład wraz z towarami został zniszczony. Szkody zostaną pokryte ubezpieczeniem.

Bezrobocie w Austrii.

Wiedeń, (AW.) Według ostatniego wykazu statystycznego liczba bezrobotnych w Austrii, w drugiej połowie grudnia wzrosła o 25000 i wynosi obecnie 193106. Liczba bezrobotnych nie biorących zapomogi wzrosła o 5600.

Porozumienie francusko - belgijskie.

Paryż, (AW.) Wczorajsza konferencja Tardieu z premierem belgijskim Jasparem doprowadziła do ostatecznego uzgodnienia stanowiska Belgji ze stanowiskiem innych państw koalicyjnych. W kołach politycznych twierdzą z całą pewnością iż nie należy się obawiać żadnych niespodzianek i wypadków naruszenia jednolitego frontu mocarstw koalicyjnych w stosunku do Niemiec w czasie obrad drugiej konferencji haskiej.

Imperjalizm Japonji.

Tokio, (AW.) Nacjonalistyczna „Kukimin”, omawiając zagadnienie zmniejszenia zbrojeń japońskich, stwierdza, iż obecnie powstaje przed Japonją pytanie co do zasadniczych zadań strategicznych sił zbrojnych Japonji. Od czasów wojny rosyjsko - japońskiej położenie uległo zasadniczej zmianie. Niebezpieczeństwo odwetu ze strony Rosji przestało istnieć. W obecnej chwili zasadnicze zadania strategiczne Japonji kierują się w inną stronę i stoją pod znakiem walki ze Stanami Zjednoczonymi o hegemonję na Oceanie Spokojnym i w Chinach.

Groźba strajku na Górnym Śląsku.

Katowice, (AW.) Wczoraj odbył się w Katowicach kongres rad załogowych kopalni górnośląskich, na którym postanowiono 4 proc. podwyżkę zarobków, zaakceptowanych przez Min. Pracy i Opieki Społecznej uznać za niewystarczającą i po ukończeniu konferencji węglowej w Genewie zależnie od jej wyniku przystąpić do strajku ewentualnie w pierwszych dniach stycznia rp.

Plama na słońcu.

Hamburg, (AW.) Obserwatorium astronomiczne w Hamburgu podaje do wiadomości, iż na słońcu zauważono ogromną plamę, która jest tak duża, iż widzieć ją można gołym okiem w chwili, gdy słońce znajduje się nad horyzontem, a światło słoneczne jest przyćmione przez mgłę. Plama słoneczna jest niezwykle ciemna i według obliczeń średnice jej stanowi 25,100 klm. t. zn. przetrzeń, w której obok siebie pomieściłyby się dwie kule ziemskie. Powierzchnia plamy otoczona jest nieco jaśniejszym pasmem. W pobliżu tej plamy znajdują się liczne ogniska mniejszych plam słonecznych.

Liczny zjazd gości w Zakopanem.

Zakopane, (AW.) W ostatnich dniach daje się zauważyć ogromny zjazd kuracjuszy i wycieczkowiczów z całej Polski. Temperatura waha się około 10 stopni poniżej zera, zaś leżący na stokach gór śnieg stwarza świetne warunki dla narciarzy. W pensjonatach panuje przepelnienie, mimo, iż w ciągu ostatniego roku powstało w Zakopanem wiele nowych pensjonatów.

Czytajcie i rozpowszechniajcie
„Dziennik Pomorski”

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 27. grudnia 1929 r.

Chojnice

Urzędowe życzenia noworoczne

Pan Wojewoda Pomorski przyjmować będzie życzenia noworoczne dla Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Rządu od wszystkich władz kościelnych, wojskowych i cywilnych w dniu Nowego Roku o godzinie 13-tej w auli Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Wieczór gwiazdkowy w Stow. Młodzieży Polskiej Żeńskiej.

Poniedziałkowy wieczór Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej Zgromadził w auli Szkoły Powszechnej rodziców druhen, panie z Patronatu i sympatyki.

Mile uderzały gości stoły okryte obrusami i 4 jarzące się od światła choinki. W środku podjum ustawiono śliczą szopkę — owoc pracy druhen.

Na program wieczorku składały się śpiew, korwód anielski, deklamacja itd. Na wstępie ks. patron Gołuski przywitał gości, wskazał na ważność obchodu wieczorów wigilijnych i tradycyjne znaczenie choinki. W miarę wykonywania dalszych punktów programu, podziwiać można było ogrom pracy, jaki druhen w przygotowaniu wigilij włożyły. Zakończeniem wieczorku było zjawienie się „gwiazdora w otoczeniu aniołków. Z dwóch obszernych koszy posypały się niezliczone, a czasem dość wartościowe paczuski dla druhen.

Sympatyczny ten wieczorek trwał przeszło dwie godz.

Wigilia w murach więziennych.

Wśród istniejącej powodzi wieczorków gwiazdkowych i wigilijnych, jakie poszczególne towarzystwa i instytucje dotąd urządzały, jedna wigilia wyróżnia się specjalnie swym charakterem.

W samą wigilię, o godzinie 4-tej po południu, dzięki staraniom Patronatu, urządził zarząd Więzienia gwiazdkę dla tych, których karząca ręka sprawiedliwości oddzieliła od rodziny. W kaplicy więziennej, przy rozjarzonej choince zgromadzili się więźniowie w liczbie 60. Skromną tę uroczystość z poród obywatelstwa zaszczyli swą obecnością ks. kapelan Gołuski, pani Drowa Pielowska, pan prokurator Janowski i współprac. nasz p. Lehmann. Do więźniów przemówił ks. kap. Gołuski, poczem odprawił im też kołendę. Z kolei prawdziwie po ojcowsku przemówił do nich również insp. więzienia p. Gała, dzieląc się opłatkiem. Wolne chwile wypełniały deklamacja i granie kołend, czego ochotnie podjęli się pp. Wysocki (harmonjum), Węsierski (1 skrzypce), Rozenkranz (2 skrzypce).

Po oficjalnej części w kapliczce, zeszedli więźniowie do ubikacji biurowych gdzie każdy z nich otrzymał 1 struceł, kawałek placka i parę papierosów.

Pozatem otrzymać mają więźniowie przez święta lepsze jedzenie.

Zarządowi więzienia, jakoteż ofiarnej pracy Patronatu a szczególnie p. Drowej Pielowskiej, której w znacznej mierze zawdzięczać mogą więźniowie urządzenie wigilii — należy się publiczne uznanie za to, że nie zapominają o tych, którym nie danym jest obchodzenie świąt miłości w gronie najbliższych. Niech rozjaśnione twarze więźniów będą im podzięką za zrozumienie i ofiarność. (1)

Znalezienie zegarka.

W drugie święto Bożego Narodzenia o godzinie 3-ciej znaleziono na rynku, przed wielkim składem p. Juliusza Schrebiera, męski zegarek — bransoletkę, który można odebrać — za wynagrodzeniem (?) u pana Zakrzewskiego ul. Dworcowa 45.

Kino „Nowości”

daje tylko dziś w piątek podwójny program, łącznie 20 akt.

1) Prawdziwą uczcą dla bywalców kina będzie film pt. „Jackie u Ludozerców” czyli Mały Robinson Crusoe. 10 akt nadzwyczajnych przygód małego rozbitka!!! W roli głównej genialny i nieporównany Jackie Coogan.

2) Ultra sensacyjny film w 10 wielkich aktach pt. „Za cenę klejnotów”. W roli głównej słynny detektyw Fox i znany murzyn John Bill. Ceny niepodwyższane. Orkiestra jazzbandowa powiększona.

Powiat

Szczegóły tragicznego wypadku w Lipnicy.

W ub. tygodniu wydarzył się podczas wykonywania prac kanalizacyjnych przy Ośrodku Zdrowia w Lipnicy, pow. chojnickiego, tragiczny wypadek, którego ofiarą padł 18-letni czeladnik ślusarski śp. Konrad Lemańczyk zatrudniony u mistrza ślusarskiego pana Piechowskiego z Chojnic. Prace kanalizacyjne przy Ośrodku Zdrowia w Lipnicy były na ukończeniu, a zatrudnieni byli prócz śp. K. Lemańczyka czeladnik i uczeń. Krytycznego dnia śp. L. pracował w rowie 3,25 mtr. głębokości. Boki rowu były zabezpieczone odpowiednio deskami. Przy zakładaniu jednej z rur, denat za uważał, iż w pewnym miejscu należy rurę podnieść. W tym celu począł z boku wybierać ziemię, składającą się z żwiru. W miarę wybierania przez denata z dołu, począł się żwir obsuwać. W pewnym momencie opadła nagle większa ilość żwiru. Równocześnie opadły deski, i ściany rowu błyskawicznie zerwały się, grzebiąc pod sobą śp. Lemańczyka. Warstwa żwiru ponad głową denata wynosiła około 1,75 metra. Obecni przy wypadku uwiadomili natychmiast okolicznych gospodarzy, którzy przybyli w liczbie 10-ciu. W przeciągu 15 minut odkopano głowę żywcem pogrzebanego, lecz niestety nie dawał już znaku życia. Według badania lekarskiego wynika, iż śp. L. żył zaledwie 5 minut, gdyż ciężar jaki runął na niego, zmiażdżył mu klatkę piersiową.

Tak się przedstawia cała ta katastrofa. Pogłoski, jakie krążą po mieście i okolicy, że deski miały być przegnięte, i że w chwili wypadku, nikt z współpracowników nie był obecnym, nie polega ją na prawdzie.

Łąg, powiat chojnicki. (Ujęcie zabójcy.) W Poshucie pow. kościerskiego dokonano przed kilku dniami zabójstwa na osobie śp. Kaźmierczaka. Podejrzenie padło na żonę zamordowanego, które okazało się niestety słuszne. Ohydny czynu dokonana, wskutek namowy Kaźmierczakowej, z którą nieboszczyk żył w ciągłej niezgodzie, niejaki Gołuski z Łęga, z zawodu murarz.

Gołuski pracował w Bartoszym lesie, pow. kościerski, oddalony 2 klm. od miejsca zbrodni, i tam zapoznał się z Kaźmierczakową, z czego wyłoniły się bliższe stosunki. Ponieważ na przeszkodzie stał mąż Kaźmierczakowej, postanowiono go zgładzić ze świata. Za namową owej kobiety Gołuski strzelił z fuzji przez okno do Kaźmierczaka. Strzał był celny, trafiając K. w głowę, tak iż padł trupem na miejscu. Kaźmierczakowa została zaraz po pogrzebie aresztowana, zaś mordercę Gołuskiego, na którego padło zaraz dodejrzanie o zabójstwo, a który się przez kilka dni ukrywał przed policją, aresztowano w tych dniach w Kościerzynie.

Gołuski twierdził początkowo iż o niczem nie wie, lecz wzięty w krzyżowy ogień pytań w areszcie śledczym w Kościerzynie, przyznał się do popełnienia morderstwa z namowy 28-letniej żony zabitego, liczącego już 56 lat wieku.

Rozprawa sądowa odbędzie się prawdopodobnie w najbliższych dniach w Chojnicach. (d)

Silno, powiat chojnicki. (Polowanie.) W ub. czwartek odbyło się tu wielkie polowanie z udziałem 15 strzelców, na którym ubito 15 zajęcy.

Królem polowania został pan Kowalski. **Silno.** (Uruchomienie młyna.) Należący do p. Buczkiewicza młyn, doczekał się nareszcie uruchomienia, ku ogólnemu zadowoleniu mieszkańców, przez dzierżawcę tegoż p. Lamparskiego.

Z POMORZA

Tuchola, (Ceny drzewa opałowego.) W ub. tygodniu odbyła się w sali „Strzelnicy” licytacja na drzewo z lasów państwowych nadleśnictwa Świt.

Za drzewo opałowe płacono: szczapy sosnowe metr 12 — 15 zł., wałki sosnowe 8 — 10 zł. Mniej więcej te same ceny płacono za drzewo opałowe na licytacji z Państw. Nadleśnictwa Gołębek, która odbyła się ubiegłej soboty w lokalu „Browaru”. Natomiast o wiele wyższe ceny płacono za drzewo opałowe z nadleśnictwa Zamrzenia, na licytacji odbytej w sali pana Fryzego w Klonowie.

Tuchola. (Rekordowa ilość uczniów do egzaminu.) W ubiegłym tygodniu odbył się w warsztatach stolarskich p. Franciszka Gierchowskiego egzamin uczniów na czeladników stolarskich. Do egzaminu zgłosiło się dziesięciu tj. rekordowa ilość w tutejszym Cechu Stolarskim. W skład komisji egzaminacyjnej wchodził pp. Matuszewski, Gierszewski, Szortowski, Gierchowski, kierownik szkoły do kształcącej Ossowski i delegat Starostwa Chmarnyński.

W tym samym tygodniu odbył się u p. Teofila Matuszewskiego egzamin uczniów na czeladników kołodziejskich. Do egzaminu stanęło 6 uczniów.

Przechowo, powiat świecki. (Jeszcze akademija papieska.) Miejscowe Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej urządziło w dniu swej świętej patronki akademiję papieską. Na program składały się: przemówienie patrona Stowarzyszenia ks. Klimy, śpiewy i deklamacje. Po trzeciym wykładzie czci godnego kapłana, o Papieżu Piusie 11-tym wzniesiono na tegóż część okrzyk. Przy końcu nastąpił uroczysty akt przyrzeczenia przez nowo wstępującą druhen do Stowarzyszenia.

Sopoty. (Alkohol jako przyczyna nieszczęść.) Wiedzą o tem wszyscy, że alkohol, a raczej nadmierne używanie tegoż staje się przyczyną nie-

Tragedja dwóch braci zrosniętych.

Po całym świecie rozeszła się wiadomość o małżeństwie dwóch braci sjamskich, pochodzących z wysp Filipińskich, z dwiema Angielkami. Małżeństwo to doszło do skutku, a kiedy dwie pary używają podróży poślubnej, prasa opisuje wypadki identyczny, jaki zdarzył się w roku 1856. Bracia sjamscy, Chang i Eng, zdobyli sobie w cyrku Barnumy tak okazały majątek, że postanowili założyć ognisko domowe. Obaj mieli wówczas już 45 lat życia. Wyjechawszy do Londynu jak i dzisiejsi ich następcy, znaleźli dwie Angielki, które zgodziły się na małżeństwo.

Zaraz po ślubie obie pary wyjechały do Południowej Karoliny, gdzie bracia sjamscy mieli solidną posiadłość. Szczęście małżeńskie obu trwało jednak zaledwie kilka miesięcy. Przyczyną chmur na ich małżeńskim niebie były właśnie, obie małżonki. Poczęły one kłócić się ze sobą. Początkowo były to tylko utarczki słowne, potem dochodziło nawet do bicia. Próżno małżonkowie starali się ich godzić. Wywoływało to jeszcze większe podniecenie. Minęło jednak lat kilkanaście. Jedna para miała sześcioro dzieci, druga pięcioro. I to postąpiło również za jeden z powodów do walki słownej. Sceny zazdrości nie kończyły się. Jednym słowem bracia sjamscy mieli piekło na ziemi.

Takie stosunki doprowadziły nareszcie do tego, że postanowili obaj zwrócić się do chirurgów by ich rozdzielili.

Jeden z chirurgów stanowczo twierdził, że operacja się nie uda, drugi zaś orzekł, iż po rozdeleniu braci, jeden z nich tylko żyć będzie, drugi musi umrzeć. Naturalnie, że bracia nie zgodzili się na operację i radzi nieradzi powrócili do Ameryki z niczem. W Ameryce tymczasem wybuch-

szczęść, jednakże jakaś niewidzialna siła pcha człowieka do kieliszka szukając w nim rzekomo kojenia trosk.

Pewien pan z Sopot pojechał sobie do Tczewa. W dobrym był humorze, a takich ludzi świat tylko lubi, więc zebrano się koło niego liczne grono znajomych. Popijano godnie, a gdy już gorzała uchwyciła w żelazne kleszcze swoje zdobycze, wspomniany pan postanowił udać się w drogę powrotną. Zamąciło się w biednej głowie, więc zamiast pojechać szosą do Gdańska skierował się na most wiślany. Nie dojechał on jednak na przeciwną stronę Wisły do Prus Wschodnich, gdyż w połowie drogi wjechał całym pędem na poręcz mostu. Żelazny rumak nieszczęsnego jeźdźca rozbił się doszczętnie, a on sam zginął tragicznie z winy alkoholu. Kiedyż nareszcie stanie się ta nieszczęsna wódka postrachem dla jej gorących wielbicieli.

Świecie. (Przysięga rekrutów marynarki wojennej.) W dniu 19 bm. odbyła się w Świeciu uroczysta przysięga rekrutów marynarki wojennej w liczbie około 700, którzy przyjęci zostali do służby w jesieni br. Szefa kierownictwa Mar. Woj. reprezentował na uroczystości przysięgi, komandor Frankowski, ponadto wzięli w niej udział przedstawiciele floty gdyńskiej. Przeszkolenie rekrutów będzie trwało do dnia 1-go lutego roku przyszłego, poczem z jednostki macierzystej będą przydzieleni do floty i floylli w Gdyni i w Pińsku.

Kolibki, powiat morski. (Zew polskiego morza.) Któż nie zna Kolibek. Mały zakątek przez niego dawniej nie znany, stał się dzięki wybudowaniu w Gdyni nowego i wspaniałego portu, miejscem licznych wycieczek. Wycieczkowiec zwiedzający Gdynię nie omijają uroczystych Kolibek.

Wprawdzie bied. są ok. Kolibek, jednakże z nich dzie bledne są okolice Kolibek, jednakże z nich wieje przychylny nam zew polskiego naszego morza, na który serca nasze przepojone miłością Ojczyzny nie mogą być obojętne. Przychylni i uczciwi wieśniacy przyjmują i goszczą szczerze u siebie wszystkich, którzy chcą nakarmić się widokiem polskiego wybrzeża. Jedynym zabytkiem sztuki jest mały, jednak piękny kościółek. Zbudował go generał polski Józef Przebędowski w 18 wieku, który po swoim ojcu kasztelanie elbląskim Mateuszu Przebędowskim, odziedziczył miejscowość Kolibki. Kolibki były kiedyś własnością króla Jana Sobieskiego, dalej Królowej Marysieńki oraz Królewiczów Aleksandra i Jakóba, zyskując sobie tem samem niepoślednią sławę. Polacy, zwiedzając nasze wybrzeże, aby jego widokiem utrwalić głęboką miłość do tego wszystkiego, co polskie!

Lubin, pow. świecki. (Kradzieże i włamania.) Gospodarzowi p. Henrykowi Francowi skradli nieznani sprawcy około 30 centnarów zboża. Przypuszczalnie złodzieje byli w posiadaniu wozu za pomocą którego zdobyć zabrali. — Właścicielec wytworni sera p. Hunzikerowej w sąsiedniej wiosce skradziono ze sklepu poważną ilość sera wartości około 1000 zł. Dziwnem jest to, że aczkolwiek znajdowały się obok ostre psy podwórzowe, to jednak nikt nic nie zauważył, pomimo że włamanie do sklepu nie było zupełnie łatwe.

Małe Radowiska, powiat Wąbrzeźno. (Polowanie z nagonką.) Na ostatnim polowaniu z nagonką, urządzonym przez p. budowniczego Gąszińskiego, królem polowania został p. Przybyszewski Tadeusz z Kowalewa. Ogółem zabito 64 zajęcy.

nęła wojna północy z południem i obaj bracia, po przyznaniu murzynom praw wolnych obywateli ponieśli dotkliwie straty materialne. Pogorszyło to jeszcze więcej stosunki domowe.

Chang miał w przeciwnieństwie do brata, charakter bardziej milczący, był on wrażliwy, to też wziął wszystkie wypadki i nieszczęścia żywo do serca, co spowodowało, że począł chorować i stan jego z dnia na dzień był coraz gorszy. Po kilku tygodniach stan jego pogorszył się do tego stopnia, że pewnym było już że umrze.

Teraz Eng czynił wszelkie starania, aby znaleźć chirurga, któryby go uwolnił od brata. Chang zmarł w roku 1874, prawie nagle, aczkolwiek oczekiwano jego śmierci. Eng, który nawet w chwili gdy brat umierał czuł się doskonale, przeżył okropne chwile. Złączony nierozdzielnie z trupem czuł, jak obieg krwi zaczyna umierać i w jego ciebie. Krzyczał o ratunek, ale nikt mu go dać nie umiał. Trzy godziny trwała straszliwa walka o życie, aż i Eng przeniósł się za bratem do wieczności.

Bolszewizm w gimnazjum.

Wilno, (AW.) Aresztowano tu i osadzono w więzieniu na Łukiszkach ucznia 7 kl. gimnazjum białoruskiego Panczewicza, który, jak się okazało, prowadził agitację komunistyczną wśród uczniów gimnazjalnych i rozpowszechniał ulotki i odezwy wydawane przez komunistyczną partję Białorusi Zachodniej. W mieszkaniu Panczewicza znaleziono wielką ilość bibuły komunistycznej. Jak się okazuje w gimnazjum tem znajduje się „jacejka” komunistyczna, do której należał Panczewicz.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Meskie Towarzystwo św. Wincetego a Paulo. W niedzielę dnia 29 grudnia br. o godzinie 16-tej odbędzie się zebranie w klasztorze Szan. członków. Na zebranie to uprzejmie zaprasza Zarząd.

Meble! Meble!

Wielki wybór!
kompletne umeblowania
jak i pojedyncze meble.

Trumny
i wybicia do trumien.

Fr. Kiedrowski, Chojnice

(Pom.) Człuchowska 6-8

Najstarszy magazyn
w miejsu.

Własne warsztaty
stolarskie i tapicersk.

August Müller, Chojnice

Najstarszy i największy skład jubilerski na miejsu.

Artykuły złote i srebrne
najmodniejsze nowości w biżuterji.

Zegarki damskie i męskie
najlepsze marki po wszel-
kich cenach. Artykuły po-
darun. niklowe mosiężne
i posrebrzane.

Obrączki ślubne, art. op-
tyczne sztuce alpakowe,
posrebrzane i czysto sre-
brne. Bogaty wybór krysz-
tałów białych i kolorowych

Reparacje, wprawianie brylantów oraz rytownictwo wykonuje się akuratnie.

KINO NOWOSCI

W III Święto - piątek 27 bm.
o godz. 8.15

Wielki podwójny program! Razem 20 aktów.

1) Jackie u ludożerców

(Mały Robinson Crusoe)

10 aktów nadzwyczajnych przygód małego
rozbitka! W roli głównej: genialny
i nieporównany **Jackie Coogan**.

2) Ultrasensacyjny film w 10 wielkich aktach pod tytułem

Za cenę klejnotów

W roli głównej słynny detektyw **Fox**
i znany murzyn **John Bill**.
Jazz - band! Ceny zwykle!

Sprzedamy wzgl. wy-
dzierżawimy

2 domy

z obszernymi śpichlerzami,
nadające się do każdego
przedsiębiorstwa ewent.
jeszcze 60 mg. ziemi. Poło-
żenie pierwszorzędne. Cena
korzystna oraz warunki
wpłaty bardzo dogodne.
Łaskawe oferty prosimy
kierować pod adresem
Banku Ludowego
2891 Brusy, Pomorze

Przetarg przymusowy

Dnia 28. grudnia br. o
godz. 12.30 sprzedam na
sali p. Jażdżewskiego naj-
więcej dającym za gotów.
większą ilość ubrań
i płaszczy.

W. Kowalski
Kom. sąd. Chojnice 2901

Mieszkanie

1-3 pokój. z kuchnią do
wynajęcia. Zgłoszenia do
eksp. Dz. Pom. pod nr. 2905.

Zaginął

pies - wilk

wabi się „Aza”. Za wynag-
rodzeniem oddać proszę
u Jana Rudnika,
Młyńska 6. w składzie.

Tylko 1,50 zł.

kosztuje — powinszowanie
noworoczne w tej wielkości
w Dzienniku Pomorskim.
Prosimy o łask. spieszne
nadanie powinszowań do
działu ogłoszeniowego i to
napóźniej do 29. 12. b. r.
Dzien. Pomorski.

Skradziono mi we wtorek 24. bm. na rynku skórzaną torebkę damską

z zawartością. Za wynagor-
dzeniem oddać proszę w
eksp. Dzien. Pom. 2904
Uciekł 2903

pies-wilk

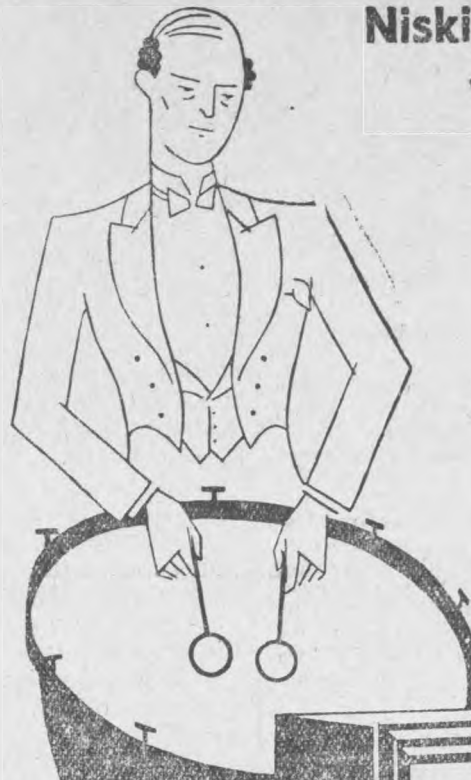
wabi się „Aza”.
Jan Osowski,
ul. Cejnowa 16.

Wykwintne manicure 1 zł.

**Dworcowa 72.
Krakowska.**

Niskie tony —

wyrażają muzykę!

Światowej sławy Arcofon ma
skalę tonu o 7 1/2 oktawach, aż
do niskich głosów basowych.
Dlatego też słyszy WPan przez
Arcofon tak samo dobrze męski
głos jak i każdy pojedynczy
instrument muzyczny z jego
właściwościami dźwięków.

Każ sobie WPan w najbliższym
składzie niezobowiązująco przed-
stawić działanie Arcofonu.

ARCOFON 4Z
ulubiony głośnik publiczności

DLUGOLETNI DOŚWIADCZENIE — NAJMODNIEJSZA KONSTRUKCJA

Proszę żądać zademonstrowania aparatów lampek i
głośników Telefunken u przedstawicieli Fy. Telefunken:

w	Grudziądzu	u	Fy.	A. Kuisch
"	Chojnicach	"	"	Emil Hermann
"	Chelmnie	"	"	Walter Smoliński
"	Wąbrzeźnie	"	"	Fr. Biały
"	Lutawie	"	"	Jan Krasieński
"	Diałdowie	"	"	Otto Obluda
"	Kościelnie	"	"	Bcia Armajscy
"	Toruniu	"	"	„Elktra” wł. Schulz
"	Jabłonowie	"	"	B. Makowski

i u wszystkich odsprzedających.

Jakto ?!

Pan nie abonuje jesz-
cze „Wielkopolskiej
Ilustracji”? 2898

To źle!
Niechaj Pan zaraz
zażąda bezpłatnego
egzemplarza okazowe-
go od Admin. w Po-
znaniu, św. Marcina 70.

Przetarg przymusowy

Dnia 30. grudnia b. r. o
godz. 12. sprzedam w Coł-
dankach majątność naj-
więcej dającym za gotówkę:
trzy powoły wyazdowe.
Zbiórka licytacji przed ma-
jątkiem Cołdanki.
Drabliński 2897
egz. powiatowy Chojnice.

Poszukuję natychmiast
dzierżawy gospodar-
stwa rolnego

od 100-150 mórg dobrej
ziemi. Zgł. do eksp. Dzien.
Pom. pod nr. 2888.

Przetarg przymusowy

Dnia 28. grudnia rb. o
godz. 12-tej sprzedam na
sali p. Jażdżewskiego naj-
więcej dającym za gotów.
2 pary śle (szory).
W. Kowalski
Kom. sąd. Chojnice. 2902

Przetarg przymusowy

Dnia 28. grudnia rb. o
godz. 15. sprzedam na sali
p. Jażdżewskiego najwięcej
dającym za gotówkę:
3 zegary ściennie
(regulatory.)

W. Kowalski
Kom. sąd. Chojnice 2900

Licytacja.

W poniedziałek, dnia 30
grudnia 1929 r. o godzinie
10. sprzedawac będę naj-
więcej dającym za gotów.
Materij tarty t. jest deski,
bele i kantówki (deski w
wszystkich jakościach i gru-
bościach) na ogólną kwotę
75.000 zł.

Zbiórka reflektantów na
tartaku Firmy Elbe i Co w
Kaliskach pow. Starogard.
Kullgowski 2896
kom. sąd. w Starogardzie

Tapety

Jak największy wybór

Przeszło 150 gatunków
na składzie, od
najtańszych do najwy-
kwintniejszych.

Kolekcja okazowa na życzenie.

Lisztewki do tapet, szlaki, (borty)
szablony, farby, pokosty, lakiery.

Najkorzystniejsze źródło zakupu.
Drogerja i Handel Farb.

Bracia Hubert właśc. Juljn Hubert
Chojnice, Pomorze. Gdańska 17
Telefon 219. :: rok zał. 1894.

— Na bale i wieczorki. —

Dla pani:

Kwiaty balowe, szale jedwabne, torebki,
rękawiczki, szlupfery, kombinacje, pończochy.

Ludwik Rasch

Dla pana:

Koszule dzienne, krawaty „Elra” rękawiczki,
skarpetki, szelki, bielizna, spodnie, szale
portfele — portmonetki.